

Schoolgids 2017-2018

rust
regelmaat
ruimte
relatie +

de Akker
Christelijke basisschool Rectum Ypelo
wal

Schoolgids 2017-2018

1. Onze school
  - 1.1 De school
  - 1.2 De schoolvereniging
2. Waar onze school voor staat
  - 2.1 De missie
  - 2.2 Hoe geven we onderwijs?
  - 2.3 Waarom zorg en aandacht?
  - 2.4 Wat is ook een meerwaarde?
  - 2.5 Deelname vieringen e.d.
  - 2.6. Belangstelling?
3. De organisatie van het onderwijs
  - 3.1 De groepsindeling
  - 3.2 Schooltijden
  - 3.3 Extra vrije middagen
  - 3.4 Gymnastiek
  - 3.5 Wanneer naar school?
  - 3.6 Overblijven (TSO)
  - 3.7 Buitenschoolse opvang
4. De zorg voor de kinderen
  - 4.1 Inleiding
  - 4.2 Toetsen
  - 4.3 Leerlingvolgsysteem en individuele begeleiding .
  - 4.4 Doorstroming tussen de verschillende groepen
  - 4.5 Passend onderwijs en SWV
  - 4.6 Ondersteuningsstructuur
  - 4.7 Basisprofiel van de Akkerwal
  - 4.8 De begeleiding naar het voortgezet onderwijs
  - 4.9 Uitschrijven. onderwijskundig rapport
  - 4.10 De GGD
  - 4.11 Logopedie / fysiotherapie
  - 4.12 Hoofdluisbeleid
  - 4.13 Kleding/ mobieltje op school
  - 4.14 Trakteren op school
  - 4.15 Fruit eten en de lunch
  - 4.16 Gevonden voorwerpen
5. De ouders / ouderbetrokkenheid
  - 5.1 Contacten - school
  - 5.2 Rapporten en contactavonden
  - 5.3 Oudercommissie en activiteiten
  - 5.4 Tevredenheid ouders
  - 5.5 Medezeggenschapsraad (MR)
  - 5.6 Ouderbijdrage
  - 5.7 Klachtenregeling
  - 5.8 Time out, schorsing en verwijdering
  - 5.9 Verzekering
  - 5.10 Ouderhulp
  - 5.11 Gemeentelijke bijdrage
  - 5.12 Contact gescheiden ouders
6. Ontwikkelingen van het onderwijs
  - 6.1 Wat leert mijn kind eigenlijk?
    - 6.1.1 Activiteiten in de onderbouw
    - 6.1.2 Godsdienstige vorming
    - 6.1.3 Lezen
    - 6.1.4 Schrijven
    - 6.1.5 Rekenen en wiskunde
    - 6.1.6 Nederlandse taal en spelling
    - 6.1.7 Wereldoriëntatie.
    - 6.1.8 Lichamelijke oefening
    - 6.1.9 Creatieve vakken
    - 6.1.10 Engels
    - 6.1.11 Sociaal Emotionele ontwikkeling
    - 6.1.12 Huiswerk
  - 6.2 Onderwijstijd
  - 6.3 De resultaten van het onderwijs
  - 6.4 ICT
  - 6.5 Burgerschap en cultuur
    - 6.5.1 Visie
    - 6.5.2 Doelen
    - 6.5.3 Kapstok
    - 6.5.4 Uitgangspunten
    - 6.5.5 Good Practices
    - 6.5.6 Toetsing
  - 6.6 Schoolontwikkeling
    - 6.6.1 Evaluatie cursus 2016-2017
    - 6.6.2 Jaarplan 2017-2018
    - 6.6.3 Scholing medewerkers
    - 6.6.4. Scholing stagiaires
  7. Vakantierooster en verlofregeling
    - 7.1 Vakantierooster
    - 7.2 Schoolverzuim
    - 7.3 Ziektemelding
    - 7.4 Ziekte leerkracht
  8. Overige informatie
    - 8.1 Schoolfotograaf
    - 8.2 Oud papier.
    - 8.3. Cartridges
    - 8.4 Bibliotheek.
    - 8.5 Typen
    - 8.6 Zendingsgeld
    - 8.7 Bid- en dankdag
    - 8.8 Sponsoring
    - 8.9 Sportdag
    - 8.10 Culturele activiteiten
    - 8.11 Kranslegging 4 mei
    - 8.12 Verkeersveiligheid
    - 8.13 Leerlingenvervoer
    - 8.14 Veiligheidsbeleid
  9. Namen, adressen en telefoonnummers

1. Onze school

Onze school is landelijk gelegen en ligt tussen de dorpen Enter en Wierden. De leerlingen komen uit de buurtschappen Rectum en Ypelo en omstreken. Het schoolgebouw bestaat uit 3 les-lokalen (waaronder 1 speelwerklokaal), een gemeenschapsruimte, een ruimte voor de IB-er en een kantoor voor de schoolleiding.

Naast de school staat het Akkerhus, een buurtcentrum, waar we als school ook gebruik van maken.

1.1 De school

Voor de school ligt een speelplein voor de groepen 3 t/m 8. Achter de school ligt een plein met zandbak en een klautertoestel voor de kleuters. Het voorplein is enkele jaren geleden veranderd en heeft nu een nieuwe indeling met mooie speeltoestellen. Naast de school ligt het sportveld, de akkerwal en andere speelruimten waar de kinderen kunnen spelen. Wij zijn trots op de ruime speelmogelijkheden rondom de school.

1.2 De schoolvereniging

Als Christelijke basisschool "de Akkerwal" te Rectum-Ypelo maken we deel uit van de Vereniging "Scholen met de Bijbel" Wierden - Enter. De vereniging stelt zich ten doel werkzaam te zijn tot oprichting en instandhouding van scholen voor Protestants Christelijk Basisonderwijs en Christelijke peuterzalen in de gemeente Wierden.

Naast onze school maken nog 5 andere scholen deel uit van deze vereniging. Dit zijn de Morgenster, de Sjaloomschool en de Kluinveenschool te Wierden, de Driesprong te Hoge Hexel en de Wegwijzer te Enter. Ouders kunnen zich aanmelden als lid van de schoolvereniging. Op school zijn de statuten en het reglement aanwezig.

2. Waar onze school voor staat

2.1 De missie

De missie van de school is: CBS "de Akkerwal", waar klein groot wordt!

We zijn een volwaardige basisschool met een christelijke identiteit. Dat betekent dat we de kinderen een goede voorbereiding geven op het maatschappelijke leven en hen ook vertrouwd maken met het Bijbelse evangelie van Jezus Christus als de Weg tot Behoud. Van daaruit leren de kinderen een goede relatie op te bouwen met zichzelf en hun omgeving.

Vier kernwaarden weerspiegelen het karakter van de school:

"rust, regelmaat, ruimte en relatie"

Rust in de school en een ontspannen sfeer zorgen ervoor dat kinderen in deze prachtige landelijke omgeving tot groei en bloei komen. Hierdoor kunnen de kinderen goed hun werk doen en zich ontplooiën. Er is veel aandacht voor de individuele leerling. Ieder kind mag zichzelf zijn en mag zich op eigen niveau ontwikkelen.

Regelmaat is terug te zien in de duidelijke structuur van werken. Op de Akkerwal wordt gewerkt met een vast rooster. De kinderen werken met een weektaak en worden daardoor steeds zelfstandiger, iets waar ze op het voortgezet onderwijs veel profijt van hebben. Zelfstandig werken op eigen niveau, samenwerken met elkaar, uitleg in kleine groepen en het volgen van een eigen leerweg staan borg voor goede resultaten.

Ruimte vertaalt zich in het aandacht geven aan elk kind binnen zijn eigen ontwikkelingslijn. Elk kind krijgt de ruimte om zich te ontwikkelen. Binnen de ontmoeting wordt ruimte gegeven aan inbreng van ouders en kinderen. Elkaar in waarde laten en ruimte geven aan ieders identiteit zijn belangrijke kernwaarden van de school.

De natuurlijke omgeving rondom de school prikkelt de fantasie van kinderen. Er is veel uitdagende ruimte om te spelen. Dat gebeurt tussen de bomen van de akkerwal, op het sportveld direct naast de school of op het schoolplein met zijn mooie speeltoestellen.

Relatie betekent allereerst kinderen vertrouwd maken in een relatie met de Hemelse Schepper. Ook wordt veel aandacht besteed aan het luisteren naar de kinderen zelf. Leerkrachten gaan regelmatig met hen in gesprek over hun eigen ervaringen in het leren op school. Door de kleine groepen is er veel tijd om met elk kind een persoonlijke relatie op te bouwen. Zo wordt in de veilige omgeving van de Akkerwal "klein groot".

2.2 Hoe geven we onderwijs?

Onze onderwijsvisie bestaat uit twee aspecten. Het ochtendprogramma is gericht op het optimaliseren van de basisvaardigheden rekenen, taal, schrijven en lezen.

Het middagprogramma zal gericht zijn op een geïntegreerde aanpak van de zaak- en creatieve vakken. Dit doen we thematisch. Daarvoor gebruiken we de methode Da Vinci, die door de universiteit van Twente wordt aangereikt.

We geven dit onderwijs binnen de groepsstructuur; op maat toegesneden met een goede gestructureerde zorg, in een veilige schoolomgeving. We werken met moderne onderwijsmethodes en bieden de zorg planmatig aan met gebruik van computers en andere middelen. Er is veel aandacht voor zelfstandig werken en het volgen van een eventuele eigen leerweg. Ook meer-en hoogbegaafde leerlingen krijgen volop aandacht. Deze kinderen krijgen vanuit een doorlopende leerlijn "levelwerk" aangeboden. Ook kunnen leerlingen worden aangemeld bij de

kangoeroegroep binnen de schoolvereniging waar hoogbegaafde kinderen een dagdeel per week worden begeleid.

Voor elk niveau is er onderwijs naar leerbehoefte.

2.3 Waarom zorg en aandacht?

Op onze school telt elk kind. Door het relatief kleine aantal leerlingen spelen kinderen met leerlingen uit alle groepen. Er is geen competitie-element maar juist veel aandacht voor elkaar. Doordat we in kleine groepen werken, is er veel aandacht voor elk kind afzonderlijk. De oudercontacten zijn frequent en door de kleinschaligheid zijn de contactmomenten een natuurlijk gegeven. Dit vindt o.a. ook plaats door gespreksavonden, informatieavond en de inloopmorgen. Verder geven de ouders veel hulp bij de schoolactiviteiten.

2.4 Wat is ook een meerwaarde?

De school ligt in een rustige omgeving midden in een natuurgebied, maar is goed bereikbaar vanuit de omliggende plaatsen. Door de mogelijkheid van tussenschoolse opvang is het kind de hele dag welkom op school. De kinderen kunnen heerlijk buiten spelen en hebben daarvoor alle ruimte. Er zijn veel activiteiten binnen en buiten de school ter ondersteuning van het onderwijsleerproces. Doordat we ook deel uitmaken van een schoolvereniging is de uitwisseling van kennis gewaarborgd. Daardoor zijn we in staat met andere buitenschoolse activiteiten mee te doen. Maar het belangrijkste is dat we elk kind tot zijn of haar recht kunnen laten komen. De kinderen groeien op in een veilige omgeving met rust en ruimte om zich heen.

2.5. Deelname vieringen en activiteiten

U hebt gekozen voor de Christelijke Basisschool " de Akkerwal". De Bijbel wordt gezien als leidraad voor al het handelen en vormt de kern van onze identiteit. Het bepaalt onze normen en waarden. De Akkerwal draagt deze identiteit dagelijks uit door gebed, het christelijk lied en de verhalen uit de Bijbel. Maar ook door vieringen als Kerst, Pasen, Dank - en Biddag, Hemelvaart en Pinksteren. Van ouders verwachten we dat ze instemmen met de manier waarop de school vorm en inhoud geeft aan haar christelijke identiteit en het uitdragen ervan.

2.6 Belangstelling?

Indien u belangstelling heeft, kunt u gerust langskomen, mailen of bellen. Plaatsing van kinderen is in principe mogelijk in alle groepen (na toetsing van de toelatingscriteria, zie hfst. 3.5).

3. De organisatie van het onderwijs

Tijdens de ochtenden werken we in 4 groepen.

Groep 1 en 2: juf M. Meijerink
Groep 3, 4: juf M. Schuurman
Groep 5,7: meester W. Beltman

Groep 6,8: juf L. Timmerman

's Middags werken we in 3 groepen:

Groep 1,2: juf M. Meijerink
Groep 3,4,5: juf M. Schuurman
Groep 6,7,8: juf L. Timmerman

De directeur is Dhr. Nijzink, hij is elke dinsdag en vrijdag aanwezig. Bij afwezigheid is juf Schuurman aanspreekpunt.

De schoolondersteuner, mevr. R. Smalbrugge werkt voor vier dagdelen met kinderen uit verschillende groepen. Juf J. van Putten (interne begeleidster) heeft 2 dagdelen tijd voor haar interne begeleidingstaken, dit wil zeggen dat zij alle zorg coördineert.

3.2 Schooltijden

De schooltijden zijn voor alle groepen op maandag t/m vrijdagmorgen: 8.30 - 12.00 uur en 13.00 - 15.00 uur. Behalve op woensdag, dan gaan we door tot 12.15 uur voor alle groepen

3.3 Extra vrije middagen

De groepen 1 en 2 hebben elke maandagmiddag en vrijdagmiddag vrij. De groepen 3 en 4 hebben elke vrijdagmiddag vrij. Studiedagen waarop kinderen vrij zijn worden via de nieuwsbrief doorgegeven en staan op de jaarkalender.

3.4 Gymnastiek

Op donderdagmiddag hebben we gymnastiek in de sporthal te Enter. We gaan daar met de bus naar toe. We vertrekken elke woensdagmorgen om 8.15 uur met de bus richting Enter. Voor gymnastiekles moeten de kinderen meenemen: shirt, sportbroek, gymschoenen (geen zwarte profielzolen). (Voor de kleuters graag de naam in de gymschoen en schoenen zonder veters.) De gymtassen gaan mee naar huis. In mei en juni sporten we soms op het veld bij de school.

3.5 Wanneer mag uw kind naar school?

Procedure een:

Directe toelating bij 4 jaar voor kinderen uit de buurtschap Rectum- Ypelo. Oudere kinderen uit de buurtschap (bijv. door verhuizing) zijn in principe welkom tenzij er duidelijke verwijzingen zijn naar speciaal onderwijs. Dan volgt procedure twee.

Waarom:

1. Als je 4 bent mag je naar de basisschool!! In overleg beginnen op je verjaardag.
2. Wettelijk heeft een kind, als het vier is, recht op onderwijs.
3. Als je gewoon stelt, dat een kind op zijn vierde naar school mag, schep je duidelijkheid en doe je recht aan de onderwijswet waarin staat dat een kind vanaf zijn vierde recht heeft op onderwijs.

Opmerking:

Een kind mag voor zijn vierde verjaardag in overleg met de leerkracht 3 dagdelen naar school om in de

klas te komen kijken. Ook kun je eventueel iets schuiven met de dagen.
Een kind vlak voor de zomervakantie en/ of na kerst laten komen doen we in overleg met ouders.
Wel inschrijven op zijn verjaardag.

Procedure twee:

Toelating bij 4 jaar en ouder voor kinderen uit de omliggende plaatsen.

Samenvattend:

Bij aanmelding van leerlingen uit de omgeving hebben we een stappenplan gemaakt.

Alle aanmeldingen worden op zichzelf besproken binnen de mogelijkheden.

Aanmelding is geen automatisme maar een weloverwogen beslissing. De beschikking wordt aan de ouders meegedeeld in een telefoon- / persoonlijk gesprek.

- A. Er vindt een oriënterend gesprek plaats met de ouders op school met minimaal twee personeelsleden, meestal met de directeur en een andere leerkracht.
Daarin wordt gevraagd naar redenen en motivatie en worden de vervolgstappen toegelicht. De criteria worden toegelicht.

De aanmelding wordt getoetst aan een **aantal criteria**.

De toelating van de leerling met een eventuele indicatie van een bepaald cluster moet getoetst worden aan de volgende beperkingen;

1. Beperking qua faciliteiten, geen of onvoldoende technische faciliteiten voor verantwoorde opvang.
2. Beperking t.a.v. sociaal emotionele redenen, waardoor de aangemelde kinderen relationeel beperkingen hebben en/ of gedragsproblemen en/ of als medeleerlingen beperkt worden in hun functioneren/ mogelijkheden op sociaal emotioneel gebied.
3. Beperking in competenties van leerkrachten en onvoldoende kennis van de handicap. c.q. ervaring met de indicatiestelling.
4. Beperking in de groepssamenstelling, aantal zorgleerlingen en onvoldoende aandacht en zorg te kunnen verlenen gezien de samenstelling en grootte van de groep.
5. Beperking in numerieke belastbaarheid groep en/ of leerkracht.
6. Beperking in faciliteiten, ruimte en verzorgruimtes.
7. Beperking in zelfstandigheid t.a.v. redzaamheid, lichamelijk en sociaal en bereikbaarheid van de school. Opmerking: er is geen invalidentoilet aanwezig.
8. Andere beperkingen die zich voordoen in een adequate begeleiding van de (geïndiceerde) leerling.
9. Ander voorkomende beperking tot welzijn van de leerling/groep.

Specificatie t.a.v. de clusters:

Per cluster zijn mogelijkheden vastgesteld. Bij uitzondering kan daarvan worden afgeweken ten voordele en/ of ten nadele van plaatsing.

Cluster 1:

Visueel:

- a. Blind. In principe geen mogelijkheden.
- b. Slechthorend. In beperkte mate mogelijkheden.

Cluster 2:

Auditief en taal/spraak:

- a. Doof. In principe geen mogelijkheden.
- b. Slechthorend. In beperkte mate mogelijkheden.
- c. Stoornissen in spraak/taalontwikkelingen. Beperkte mate van mogelijkheden.

Cluster 3:

Lichamelijk en verstandelijk.

- a. Lichamelijke handicap. In beperkte mate.
- b. Verstandelijke handicap. Ruime mogelijkheden.
- c. Langdurig somatisch ziek. Ruime mogelijkheden.

Cluster 4:

Gedrag en Psychiatrie. Mogelijkheden beperkt behalve mogelijkheden voor opvang van kinderen binnen autistisch centrum met binnen gerichte problematiek.

- B. Na overleg met de andere teamleden wordt besloten om nee te zeggen na toetsing van de criteria of door te gaan met stap twee. Dan worden de stappen aan de ouders meegedeeld en toestemming gevraagd voor het inwinnen van verdere informatie.
- C. Er wordt geïnformeerd bij de andere school/ opvang of instelling over de aangemelde leerling(en) door de BN'er. Er wordt eventueel een bezoekje afgesproken voor verdere observatie. Dan wordt deze informatie opnieuw getoetst aan de criteria. Bij positieve informatie wordt stap D gezet.
- D. De verzamelde informatie wordt gedeeld in het teamoverleg en er wordt een beslissing genomen. Deze wordt meegedeeld aan de ouders in een telefoongesprek met duidelijke toelichting van de redenen van aanmelding of afwijzing. Er wordt een datum vastgesteld voor de eerste schooldag. Er is een mogelijkheid voor "wennen" in de klas.
- E. Aanmelding wordt schriftelijk bevestigd door aanmeldingsformulier, ondertekend door de ouders. Betreft het een nieuw gezin, dan bezoekt de leerkracht dit gezin voor verdere kennismaking en neemt een welkomstcadeau mee namens de school.
- F. Tijdpad:
Geprobeerd wordt het een en ander binnen 4 weken af te ronden.

Kennismaking:

Voor hun vierde verjaardag mag het kind maximaal drie dagdelen naar school om kennis te maken met

de klas en de school. De leerkracht van groep 1 neemt daarover contact op met de ouders.

3.6 Overblijven (T.S.O. Tussen schoolse opvang)

Op onze school kunnen de kinderen op hele lesdagen overblijven op school. Tijdens vrije middagen is er geen overblijfmogelijkheid. Tijdens de middagpauze zijn overblijfouders beschikbaar. Kinderen eten eerst in de klas met de leerkracht, daarna gaan ze naar buiten. Hier is toezicht van ouders. De organisatie van het overblijven is in handen van de overblijfcoördinator.
e-mail: deakkerwaltso@gmail.com

Voor het overblijven wordt een vergoeding gevraagd van

€ 1,50 per kind per keer. Er dient betaald te worden voor maximaal 2 kinderen per gezin per overblijfmiddag. U krijgt daarvoor een rekening. We zouden het zeer waarderen, indien uw kind regelmatig gebruik maakt van deze opvang, dat u als ouder ook mee helpt als overblijfouder. Op die dag kan uw kind gratis overblijven en voor de ouder is er een kleine vergoeding.

3.7 Buitenschoolse opvang

Indien u gebruik wenst te maken van voor- en naschoolse opvang, kunt u op school informatie verkrijgen. U dient vervolgens zelf contact op te nemen met de kinderopvang. Sommige organisaties bieden de mogelijkheid om de kinderen op te halen.

4. De zorg voor de kinderen

4.1 Inleiding

Alle kinderen maken een ontwikkeling door. Ze willen de wereld ontdekken en daarbij willen wij ze helpen. Ze moeten daarvoor dingen leren. Bij veel kinderen gaat dat vanzelf. Als de ontwikkeling van het kind niet vanzelf gaat, bieden wij hulp. De zorgverbreding is een belangrijk onderdeel op onze basisschool. Wij geven extra hulp aan kinderen met (leer)problemen, om op deze manier zoveel mogelijk te voorkomen dat leerlingen naar speciale scholen moeten. Ook volgen we de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. En we geven, waar nodig is, hulp op dit gebied door het laten volgen van sociale vaardigheidstrainingen.

De vakken lezen, taal en rekenen zijn de basisvaardigheden. Ze vormen de basis voor elke andere ontwikkeling. Daarom leggen we op deze vakken de nadruk. We willen minimaal 50 % van de leertijd daaraan besteden. In de middenbouwgroep zelfs meer dan 50 % van de tijd.

Wie moeite heeft met een bepaald onderdeel, krijgt extra hulp en extra oefenstof binnen het lesprogramma. Wie meer- of hoogbegaafd is zal mee doen met het levelwerk, een doorlopend lesprogramma voor deze kinderen, afgestemd op hun onderwijsbehoefte.

4.2 Toetsen

Om duidelijk te krijgen hoe de ontwikkeling van uw

kind verloopt, wordt er verschillende keren per jaar getoetst. We maken op school gebruik van de landelijke genormeerde Cito-toetsen. Regelmatig en onafhankelijk van de gebruikte leer methode, wordt vastgesteld op welk niveau de leerlingen scoren. De toetsen beginnen al in groep 2. In de groepen 1 en 2 wordt er naast de toetsen, ook de observatiemethode "Kijk" gebruikt voor vaststelling van de vorderingen. Vanaf groep 3 wordt het aantal toetsen uitgebreid, o.a. voor taal, rekenen, lezen, begrijpend lezen. Om ervoor te zorgen dat de toetsen goed over het jaar verdeeld zijn, hanteren we een toetskalender waarin is aangegeven welke toets in welke maand wordt afgenomen.

Voor lezen gebruiken we de Cito-toets en de zogenaamde AVI - toetsen. Hierbij lezen de kinderen een bladzijde tekst zo snel mogelijk en met zo weinig mogelijk fouten. Lezen de kinderen dit binnen een bepaalde tijd, dan is het "AVI - niveau" behaald en wordt een volgend niveau geprobeerd. In de middengroepen vindt u het behaalde AVI - niveau op het rapport. Eind groep 8 wordt een verplichte eindtoets afgenomen. Wij kiezen voor de eindtoets: IEP.

4.3 Leerlingvolgsysteem en individuele begeleiding

Alle gegevens, die we door de toetsen krijgen, houden we bij in het leerlingvolgsysteem. Op deze manier kunnen we zien op welk gebied kinderen uitvallen of uitblinken. Deze gegevens worden ook gebruikt voor het maken van de rapporten. Alle kinderen worden besproken tijdens de leerlingenbesprekingen. Sommige kinderen tijdens de leerlingbespreking of tijdens het SOT breed. Altijd worden ouders ingelicht en om toestemming gevraagd als een kind tijdens een leerlingbespreking of SOT-breed besproken wordt.

Voordat deze begeleiding begint maakt de Interne Begeleider (IB - er) in samenwerking met de eigen leerkracht eerst een plan, dat onderdeel uitmaakt van het groepsplan. In dit plan worden beginsituatie, doel, onderwijsbehoefte en aanpak omschreven. Met het groepsplan kan in eerste instantie de groepsleerkracht zelf aan het werk. Na verloop van tijd wordt er opnieuw getoetst om te bekijken of de extra hulp ook resultaat oplevert. Als het doel is bereikt stopt de hulp. Zo niet, dan gaan we verder met de extra hulp. Van deze extra begeleiding worden de ouders op de hoogte gebracht.

Om kinderen met lees- en spellingproblemen zo tijdig mogelijk te kunnen helpen, hebben we het dyslexieprotocol ingevoerd. Dit betekent dat de kinderen extra worden gevolgd in hun leesprestaties en indien nodig wordt er extra tijd besteed aan deze leerlingen.

4.4 Doorstroming tussen de verschillende groepen

De Wet op het Primair Onderwijs (WPO) schrijft voor dat elk kind recht heeft op een ononderbroken ontwikkeling en dat de basisschool doorlopen moet

worden in acht jaar. Als school streven we dan ook naar 8 jaar basisonderwijs voor elk kind. De specifieke ontwikkeling van een kind kan aanleiding zijn om hiervan af te wijken. De overgang van een leerling naar een ander leerjaar heeft tegenwoordig niets meer te maken met leeftijd, maar met de ontwikkeling die een kind heeft doorgemaakt. Als school kijken we vooral naar de werkhouding en cognitieve ontwikkeling. Ook de concentratie en spanningsboog van de leerling telt mee in de beoordeling. Het oordeel wordt verder gebaseerd op observaties, toetsen, het gesprek tussen groepsleerkracht, interne begeleider en ouders.

Concreet betekent dit dat leerlingen nauwlettend gevolgd worden in hun ontwikkeling. Per leerling zal door de groepsleerkracht en de IB'er bekeken worden of doorstroming naar een andere groep kan plaatsvinden. Het valt onder het beleid van de school welke leerlingen overgaan van de ene groep naar een volgende groep. De school neemt de eindbeslissing. Elke leerling wordt gedurende zijn/haar schoolloopbaan gevolgd aan de hand van het leerlingvolgsysteem. Naast toets- en testgegevens (CITO en methodegebonden toetsen) wordt er ook regelmatig iets genoteerd over het kind zelf. Wanneer ter sprake komt of een leerling wel of niet doorgaat naar een volgende groep, wordt er een invullijst ingevuld en gaan de volgende criteria gelden:

1. **Sociaal-emotioneel**; de leerling moet goed in zijn/haar vel zitten, over voldoende sociale vaardigheden beschikken en toe zijn aan de leerstof die in de volgende klas aan de orde zal komen. Ook werkhouding, motivatie, interesse en relaties met vriendjes in de oude en nieuwe groep spelen hierbij een rol. Ook inbreng van ouders wordt serieus meegenomen.
2. **Cognitief**; de leerling moet op tenminste 2 van de 5 vakgebieden een voldoende halen (dus CITO III of hoger en voldoende voor de methodegebonden toetsen) om door te kunnen gaan naar de volgende groep. Deze vakgebieden zijn: taal, lezen, begrijpend lezen, spelling en rekenen.

Als een kind een jaar extra in een groep blijft, wordt het programma aangepast. Een tweede jaar betekent dus niet klakkeloos alle lesstof opnieuw doorwandelen. Er wordt bekeken waar er uitval is en daaraan wordt gewerkt.

Het vaststellen of een kind wel of niet doorgaat naar een volgende groep blijft altijd een moeilijke beslissing. Je weet vooraf nooit hoe de ontwikkeling verder zal verlopen. Wel staat altijd het belang van het kind voorop! En dit kan per jaar en per situatie verschillen. De school neemt uiteindelijk de eindbeslissing en handelt hiermee conform de afspraken binnen de school.

4.5 Passend onderwijs in Samenwerkingsverband Twente Noord.

1. De missie:

De missie van de Akkerwal sluit aan bij die van het Samenwerkingsverband Twente Noord. De Akkerwal biedt eveneens passend primair onderwijs zodanig dat onderwijs aan en begeleiding van kinderen zo snel mogelijk, zo licht mogelijk, zo dichtbij mogelijk en zo goed mogelijk wordt georganiseerd, binnen de grenzen van het Samenwerkingsverband (SWV) Passend Onderwijs.

Binnen het SWV werken leerkrachten, interne begeleiders, directeuren, bestuurders en vele anderen in overleg met ouders aan één centrale opdracht: "Het zodanig inrichten van het onderwijs dat alle leerlingen een ambitieus ontwikkelperspectief geboden wordt en een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen."

2. De visie:

De Akkerwal maakt dit mogelijk door:

- a) De indicatoren basiszorg en kwaliteitszorg volgens inspectienormen planmatig toe te passen.
- b) De principes volgens Handelingsgericht werken (HGW) in de praktijk te brengen
- c) Pro-actief de deskundigheid van alle partners in het SWV in te schakelen om voor iedere leerling een onderwijsarrangement op maat mogelijk te maken

Het uiteindelijke doel is het opvangen van zo veel mogelijk leerlingen in onze school. Met uitzondering van die leerlingen die een zeer speciale onderwijsbehoefte kennen, alsook die leerlingen die het geven van goed onderwijs aan andere leerlingen in ernstige mate belemmeren. Uit de beschrijving van het Schoolondersteuningsprofiel (SOP) blijkt waar de grenzen van de mogelijkheden van onze school (team) liggen. De school zoekt actief naar mogelijkheden deze grenzen op te schuiven naar een zo ruim mogelijk passend aanbod. Echter Passend Onderwijs is niet per definitie inclusief onderwijs. Onze school werkt daarom binnen het SWV goed samen met het speciaal basis onderwijs en het speciaal onderwijs.

3. Ondersteuningsstructuur:

De school biedt passend onderwijs. Ter ondersteuning van het team beschikt de school over gespecialiseerde leerkrachten en aanvullende ondersteuning.

De school biedt zelf lichte preventieve en curatieve interventies en arrangementen. Ook wordt de school ondersteund vanuit het SWV en het schoolbestuur via de inzet van een expertise en dienstenteam. Dit team bestaat uit specialisten uit cluster 3 en 4, collegiale consultants, consultant sociale en emotionele ontwikkeling, schoolmaatschappelijk werker, orthopedagoog en schoolverpleegkundige. De school heeft een schoolondersteuningsteam (SOT). Dit SOT houdt volgens een vaste planning groeps- en leerlingbesprekingen. Deze groeps- en leerlingbesprekingen vinden plaats volgens de zogenaamde HGW-werkwijze. Binnen deze werkwijze staat planmatig en doelgericht werken voorop. Vragen rondom leerlingen worden besproken op basis van hun ondersteuningsbehoefte. Leerlingbesprekingen worden gepland maar kunnen ook op afroep plaats vinden als snel en direct gehandeld moet worden. Bij

het SOTbreed overleg kunnen zowel deskundigen uit de school, het bestuur, de gemeente of het SWV aansluiten. De school maakt hierdoor effectief gebruik van noodzakelijke adviezen van externe partners.

Binnen het SOT-overleg worden ouders uitgenodigd. Ouders worden betrokken bij besluiten over hun kind. Het SOT kan aan het SWV-advies en ondersteuning vragen in de vorm van trajectbegeleiding.

Trajectbegeleiding is een aanvullende ondersteuningsmogelijkheid voor school en SWV binnen het model van HGW, zoals het SWV Twente Noord dit verder heeft uitgewerkt. Trajectbegeleiding wordt pas ingezet indien de eerdere aanpak al dan niet met gebruikmaking van externe expertise niet heeft geleid tot een fundamentele oplossing. In dat geval is er een nieuw perspectief nodig via een traject met een onafhankelijke derde, de trajectbegeleider. De ondersteuningsstructuur van het SWV is dan dus al actief geweest in het voortraject. De leerling is bekend binnen de zorg van het SWV en een groeidocument geeft aan welke acties al dan niet met succes reeds zijn ingezet. Er is echter nog geen zicht op een duurzame oplossing waardoor een aanvullende interventie nodig is om voor de leerling passend onderwijs te kunnen inrichten. De intern begeleider neemt via het SWV contact op met de trajectbegeleider. Samen bereiden ze het verdere verloop van het proces voor.

Tevoren wordt bepaald welke deskundigen bij het SOT zullen worden betrokken bij de volgende stappen. In ieder geval worden altijd de ouders en de leraren betrokken.

Het traject met de trajectbegeleider zoekt in de eerste plaats naar oplossingen binnen de eigen of andere basisschool. Het overleg kan echter ook tot een advies leiden, waarbij een toelaatbaarheid tot het S(B)O aan de orde is.

4. Basisprofiel van de Akkerwal:

De Akkerwal biedt basisondersteuning zoals deze is vastgelegd in de regio van het SWV Twente Noord voor alle basisscholen. Deze basisondersteuning is o.a. vastgelegd in standaarden. De school heeft in het SOP aangegeven hoe de stand van zaken is t.a.v. deze standaarden. Ook heeft de school in ontwikkelings- en scholingsplannen beschreven hoe het schoolteam verder werkt om deze basisondersteuning te realiseren.

De Akkerwal heeft haar onderwijs zo ingericht dat

- vroegtijdige leer-, opgroei- en opvoedproblemen worden gesignaleerd;
- een veilig (sociaal) schoolklimaat voor alle leerlingen geboden wordt;
- een aanbod te creëren is voor leerlingen met dyslexie of dyscalculie;
- een afgestemd aanbod tot stand gebracht wordt voor leerlingen met meer of minder dan gemiddelde intelligentie;
- een aanpak gericht op het voorkomen van gedragsproblemen geboden wordt

De Akkerwal houdt in haar onderwijs rekening met de specifieke onderwijsbehoeften van leerlingen. De school heeft een eenduidig, positief en krachtig pedagogisch klimaat beschreven en in de dagelijkse praktijk uitgewerkt. Hierbij werkt de school zichtbaar

aan preventie van sociaal emotionele problematiek en gedragsproblemen. De school ontwikkelt een pedagogische aanpak waarin leerlingen met ontwikkelingsproblemen, zoals ADHD en autisme goed gedijen. De school richt haar onderwijs hierop in en schoolt de leerkrachten hiertoe.

De Akkerwal staat open voor een gesprek met ouders over de opvang van leerlingen met meer ingewikkelde of intensieve ondersteuningsvragen. In het SOP heeft de school aangegeven in welke specifieke ondersteuningsvragen het schoolteam zich meer of minder ervaren acht. De school zal de specifieke ondersteuningsvragen van deze leerlingen met ondersteuning van het SWV, via de inzet van een trajectbegeleider (zie boven), onderzoeken en in beeld brengen.

Passend Onderwijs is echter niet per definitie inclusief onderwijs. Ook is de Akkerwal niet in staat om alle leerlingen met zeer specifieke ondersteuningsbehoeften altijd op te vangen. Het samenwerkingsverband ondersteunt de school indien nodig bij het vinden van een juiste setting buiten de school.

De ondersteuningsmogelijkheden van de school kunnen begrensd worden door interne of externe oorzaken. De complexiteit of meervoudigheid van de problematiek bij de individuele leerling kan een grens voor de school zijn. De Akkerwal heeft ook deze grenzen verwoord in haar eigen SOP.

Ook de volgende redenen kunnen grenzen van de school bepalen:

- Veiligheid van medeleerlingen en leerkracht
- Mate van zelfredzaamheid
- Mate van fysieke en/of medische verzorging
- Kwaliteit en kwantiteit van het onderwijs dat mogelijk is
- Benodigde materiële ondersteuning van hulpmiddelen

5. Aanmeldingsprocedure.

Bij nieuwe aanmeldingen is de zorgplicht van kracht. De Akkerwal zal samen met de ouders onderzoeken of in het geval van specifieke ondersteuningsbehoeften de school de aangemelde leerling voldoende onderwijs kan bieden. Leerlingen binnen de basisondersteuning worden geplaatst op de school van aanmelding, mits aan andere plaatsingsvoorwaarden is voldaan. Indien van toepassing bespreekt het SOT de ondersteuningsbehoeften. Het Expertise en dienstenteam van het SWV en ook andere deskundigen kunnen hierbij adviseren en ondersteunen. Kan de school de ondersteuningsbehoeften niet bedienen, dan is het schoolbestuur verantwoordelijk een plek te vinden binnen het eigen bestuur of in samenwerking met het SWV binnen een andere BaO- of S(B)O-school. In dat geval zal de school de hulp van een trajectbegeleider van het SWV inroepen.

6. Samenwerkingsverband Twente Noord en passend onderwijs

De school is onderdeel van SWV Twente Noord. Binnen dit SWV werken alle (S)BaO-scholen van alle basisschoolbesturen en de SO-scholen cluster 3 en 4 in deze regio samen. De samenwerking vindt plaats

met als doel uitvoering te geven aan de wet op Passend Onderwijs.

Het Samenwerkingsverband ondersteunt scholen met de inzet van specifieke expertise. Hiertoe is een Expertise en Dienstenteam ingericht met deskundigen op het gebied van cluster 3 en 4. Dit Expertise en dienstenteam biedt o.a. ambulante begeleiding. Ook geeft het Samenwerkingsverband toelaatbaarheidsverklaringen af voor speciaal onderwijs. Deze toelaatbaarheidsverklaringen worden voorbereid in het SOT onder begeleiding van een trajectbegeleider van het Samenwerkingsverband. Ouders worden bij het overleg in het SOT als educatief partner betrokken.

Indien ouders en/of school het niet eens zijn met een beslissing over de toelaatbaarheid tot het S(B)O, dan kan een bezwaar ingediend worden bij de adviescommissie van het SWV. Over de bereikbaarheid van deze commissie en de bezwaarprocedure is informatie te vinden op de website van het Samenwerkingsverband. Op deze website is ook andere informatie over passend onderwijs en het Samenwerkingsverband te vinden.

Website: www.swv-twentenoord.nl

4.8 De begeleiding naar het voortgezet onderwijs

In groep 8 moet er een school gekozen worden voor voortgezet onderwijs. Op de laatste contactavond in groep 7 wordt hierover al met de ouders gesproken. In het najaar komt de leerkracht van groep 8, na overleg met de ouders, met een advies. Aan de hand van het leerlingvolgsysteem, waarin toetsgegevens zijn vermeld, komt de leerkracht bij u met een definitief advies. Als u zich hierin kunt vinden, verzorgt de basisschool de aanmelding bij de gekozen school van het voortgezet onderwijs. In april hebben de kinderen nog een eindtoets (IEP-toets). Wanneer de uitslag hoger is dan het basisschooladvies, kan het advies, in overleg met ouders, naar boven toe bijgesteld worden.

In december/ januari kunt u informatiebijeenkomsten bijwonen van het Noordik, Reggesteyn en de Passie. Ouders kunnen met hun kinderen de opendagen bezoeken. Als voorbereiding op het V.O leren we de kinderen werken met een agenda en ze krijgen ook huiswerk mee. Verder worden de leerlingen in de klas voorbereid op het voortgezet onderwijs.

4.9 Uitschrijven en onderwijskundig rapport

Indien u uw kind wilt laten uitschrijven (i.v.m. een verhuizing of andere redenen) meldt u dit z.s.m. bij de directeur. Vervolgens zal de school er zorg voor dragen dat de andere school een onderwijskundig rapport krijgt. Uitschrijving ten behoeve van het voortgezet onderwijs wordt door de school automatisch aan het eind van groep 8 verzorgd.

4.10 Informatie van de jeugdgezondheidszorg (GGD)

Het team van de Jeugdgezondheidszorg van de GGD volgt de ontwikkeling van uw kind, vanaf de geboorte

totdat uw kind 19 jaar is. De eerste vier jaren bieden we zorg en ondersteuning aan vanuit het consultatiebureau, daarna op de school van uw kind. Gezondheidscheck op school:

In groep 2 en 7 van de basisschool zien wij uw kind. We kijken naar lengte en het gewicht en of uw kind goed kan zien en horen. Kinderen hoeven zich tijdens de controle niet uit te kleden. Deze check vindt plaats op school, in de vertrouwde omgeving van uw kind. Als ouder hoeft u hier bij niet aanwezig te zijn. Wij vragen ouders en school vragenlijsten in te vullen. Dit geeft een goed beeld van een kind. Voor de kinderen is het belangrijk dat zij ons al kennen. Wij stellen ons daarom altijd eerst even voor in de klas. Op onze website www.ggdwente.nl is een informatieve film te vinden hoe een check gaat.

Extra aandacht en ondersteuning van de GGD: Sommige kinderen hebben meer tijd en aandacht nodig. Deze kinderen krijgen een extra onderzoek bij de jeugdarts of jeugdverpleegkundige. Als ouder bent u hierbij van harte welkom. Daarnaast kunt u bij ons terecht voor advies op maat, een telefonisch consult of een bezoek aan huis.

Samenwerking met school:

Voor ons is de samenwerking met school belangrijk. Wij hebben regelmatig contact met de school en nemen deel aan zorgoverleg(SOT). De GGD.

4.11 Logopedie/ fysiotherapie

Voor kinderen in groep 1 vult de leerkracht in het najaar een screeningslijst in van de leerlingen in groep 1. Vanuit deze lijst zullen er een aantal kinderen nader gescreend moeten worden door een logopediste/ fysiotherapeut. De school maakt, na toestemming van de ouders, daarvoor een afspraak bij de deskundige die voor deze screening is toegewezen aan onze school. Na uitkomst van de screening kan de leerling door de ouders ook aangemeld worden bij deze logopedist/ fysiotherapeut. Ook kunnen ouders kiezen voor een behandeling bij een andere praktijk of specialist. Verder voeren de ib-er en de leerkracht van de kleuters een motorische screening uit. Mocht hier iets opvallends uit komen, dan wordt er vanzelfsprekend contact met u gezocht, om samen te kijken naar een eventueel vervolg.

4.12 Hoofdluisbeleid

We voeren een actief hoofdluisbeleid. Er is een werkgroep gevormd van ouders en een leerkracht. Deze werkgroep controleert 4 à 5 keer per jaar alle leerlingen op de aanwezigheid van hoofdluis. In principe gebeurt dit direct na een vakantie. Juf Meijerink coördineert het een en ander. Bij haar kunt u bezwaar maken, als u geen prijs stelt op deze controles.

4.13 Kleding/ mobieltje op school

In navolging van het advies van de Commissie Gelijke Behandeling hebben we een aantal afspraken gemaakt binnen de school.

Het volgende is niet toegestaan:

- Het dragen van kleding, die naar een andere godsdienst dan de protestantschristelijke, verwijzen.
- Gezichtbedekkende kleding.
- Petjes en hoofddekseis in de school.
- Zonder toestemming zwem- en badkleding.
- Jassen en sjaals in de klas.
- Verkleedkleden die een beangstigende uitwerking kunnen hebben.
- Provocerende teksten op kleding.
- Zonder toestemming mag er geen gebruik gemaakt worden van mobiele telefoons in de klas of op het plein.
- Meenemen van zakmessen, vuurwerk en ander bedreigend materiaal is niet toegestaan.
- We verwachten dan ook dat de kinderen goed verzorgd en schoon naar school komen, met gedekte (boven)kleding en goed schoeisel.

Mobieltjes worden in gr 6,7,8 aan het begin van de dag verzameld in een kist. Aan het eind van de dag gaan ze mee naar huis.

4.14 Trakteren op school

De kinderen mogen vanaf hun vijfde verjaardag trakteren op school. In overleg met de leerkracht wordt een moment vastgesteld. U kunt de traktatie meegeven naar school of zelf om 10.15 uur brengen in de klas. De kinderen mogen hun klasgenoten en gezinsleden trakteren en daarna in de andere groepen de leerkrachten bezoeken. De jarige krijgt een grote kaart van school waarop de leerkrachten hun felicitaties schrijven.

4.15 Fruit eten en de lunch

De kinderen mogen iets te eten en drinken meenemen voor de ochtendpauze. We nemen wel iets mee dat gezond is. Dit mag in de klas worden genuttigd. Voor het overblijven tussen de middag eten en drinken meegeven in een goede tas. In het voorjaar doen we 20 weken mee aan het landelijke 'fruit-project'. We krijgen dan fruit of een groente. Deze weken nemen de kinderen geen eigen fruit mee. In de nieuwsbrieven leest u hier meer over.

4.16 Gevonden voorwerpen

Regelmatig blijven er op school jassen, gymspullen, handschoenen, speelgoed e.d. achter. We verzamelen deze spullen en regelmatig geven we de gelegenheid deze mee te nemen. Spullen die te lang blijven liggen, geven we een andere bestemming.

5. De ouders /ouderbetrokkenheid

Visie op ouderbetrokkenheid

Ieder kind, iedere leerling, heeft recht op een goede samenwerking tussen school en ouders!
Ouderbetrokkenheid is een niet-vrijblijvende en gelijkwaardige samenwerking tussen ouders en school waarin beiden vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid werken aan de

(school)ontwikkeling van het kind (de leerling). Dit doen we vanuit wederzijds vertrouwen en door duidelijke communicatie.

- Wij geven u ons vertrouwen, wij vragen om uw vertrouwen in ons

- We praten met elkaar in plaats van over elkaar.

- We tonen wederzijds begrip en kijken naar mogelijkheden.

- We gebruiken verschillen om van te leren.

- Ouderbetrokkenheid heeft als doel: een optimale ontwikkeling van het kind/de leerling waarbij ouders en school samenwerken om dit te bereiken.

5.1 Contacten school

Voor de school zijn goede contacten met de ouders belangrijk. Samen werken we aan de ontwikkeling van het kind. U kunt met de leerkrachten altijd een afspraak maken voor een gesprek. Bij nieuwe gezinnen vinden er huisbezoeken plaats. Actuele informatie wordt gegeven via de nieuwsbrief. Deze verschijnt om de veertien dagen. De ouders (en natuurlijk ook andere belangstellenden) kunnen de schoolgids en andere actuele informatie vinden op de website van de school. O.a. de agenda en de nieuwsbrieven staan hierop. Ook worden foto's van activiteiten op de website en op facebook geplaatst. Driemaal per jaar (rondom de herfstvakantie, in de wintertijd en voor de zomervakantie) ontvangen de ouders en buurtbewoners de schoolkrant.

5.2 Rapporten en contactavonden

De leerlingen uit groep 1 krijgen één rapport mee aan het einde van het schooljaar. De leerlingen uit de groepen 2 t/m 8 krijgen 2x per jaar hun rapport mee, namelijk in januari en vlak voor de zomervakantie. Drie keer per schooljaar worden de ouders uitgenodigd het werk van hun kinderen te bespreken met de leerkracht. Daarbij hebben de ouders inzage in het leerlingvolgsysteem. De eerste contactavond vindt plaats aan het begin van het schooljaar. De tweede contactavond met het eerste rapport in februari, de derde vlak voor het laatste rapport. Verder is iedereen van harte welkom om binnen te lopen, en indien nodig, kan dan ook een afspraak worden gemaakt met de leerkracht.

Twee jaarlijks proberen we een ouderinformatieavond te houden met een bepaald thema.

5.3 Oudercommissie en activiteiten

We hebben op school een oudercommissie. Deze bestaat uit een aantal ouders en een leerkracht. De oudercommissie is betrokken bij de organisatie van allerlei activiteiten.

Ouders assisteren bij het kerstfeest. Het kerstfeest wordt op school gevierd, met alle ouders/verzorgers en

grootouders samen in het Akkerhus. De ouders verzorgen ook de paaslunch ter ondersteuning van de paasviering. De oudercommissie organiseert het schoolfeest en helpt mee met de laatste schooldag. Om de 2 jaar maken de ouders ook een versierde wagen voor de optocht op Koningsdag op 27 april in Enter.

Ook kunnen kinderen mee doen met de avondwandeldierdaagse. De organisatie wordt door de ouderraad verzorgd. Wel wordt van de ouders verwacht dat ze hierin participeren. Ook geeft de oudercommissie advies over het schoolreisje en gaan soms mee. De groepen 1 t/m 5 gaan elk jaar op schoolreis. We gaan aan het begin van het nieuwe schooljaar, dus direct na de zomervakantie. De groepen 6, 7 en 8 gaan driejaarlijks op schoolreis of op kamp. Dit vindt plaats in de maanden juni of juli. Op een van de laatste vrijdagen van het schooljaar wordt het schoolplein versierd en ingericht met kraampjes e.d. We houden dan ons schoolfeest. Alle buurtbewoners, ouders en grootouders en oud-leerlingen worden hiervoor mede uitgenodigd. Op de laatste dinsdagavond van het schooljaar nemen we op feestelijke wijze afscheid van groep 8. Als afscheidsgeschenk krijgen de leerlingen een Bijbel mee.

5.4 Tevredenheid ouders.

In januari 2014 is er een tevredenheidsonderzoek geweest onder de ouders van de school. Daarbij werd aangegeven dat de ouders tevreden waren over de school en de school als rapportcijfer een 8,6 geven. Dit rapport ligt ter inzage op school. In 2018 volgt er opnieuw een tevredenheidsonderzoek.

5.5 Medezeggenschapsraad (MR)

Drie ouders en twee teamleden hebben zitting in de Medezeggenschapsraad. Zij adviseren en denken mee over het schoolbeleid. Bij een aantal zaken heeft het bestuur de instemming van de MR nodig. De directeur van de school woont de vergaderingen bij. Hij vertegenwoordigt het bevoegd gezag. Twee vertegenwoordigers uit de MR zitten in de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR), die schooloverstijgende zaken binnen de vereniging behartigt.

5.6 Vrijwillige ouderbijdrage

Ook dit jaar zal er weer een ouderbijdrage gevraagd worden.

De bedragen worden per leerling vastgesteld. In dit schooljaar is dit een bijdrage van € 45,00 per leerling. Bij drie of meer kinderen op school gelden aangepaste bedragen. In het najaar wordt u daar verder over geïnformeerd door de ouderraad.

Deze bedragen worden geheel gebruikt voor alle activiteiten. Het bedrag is echter onvoldoende voor de bekostiging van alle activiteiten. Het tekort wordt aangevuld uit de oud papier opbrengst. Ook worden baten van de tussenschoolse opvang gebruikt voor deze schoolactiviteiten. Voor het kamp en de schoolreizen kan eventueel ook nog een aparte bijdrage worden gevraagd.

Een school kan ouders niet verplichten tot het betalen van een ouderbijdrage, maar u zult begrijpen dat we deze activiteiten niet kunnen doen zonder een bijdrage van de ouders.

5.7 Klachtenregeling en contactpersoon

Degenen die bij school betrokken zijn, hebben de mogelijkheid om een klacht in te dienen over iets waar ze het niet mee eens zijn. Natuurlijk kunnen heel wat problemen door de school direct worden opgelost. De directeur heeft hierin een taak en zo nodig kan een vertrouwenspersoon worden ingeschakeld.

Er is een contactpersoon aangesteld binnen de school. Kinderen kunnen opmerkingen en vragen over veiligheid, intimidatie e.d. voor de contactpersoon op papier zetten en in de brievenbus in de hal deponeren. De contactpersoon op school is juf van Putten. Deze contactpersoon vraagt de leerling op welke wijze ze kan helpen. Wellicht kan het probleem direct opgelost worden. Als dat niet mogelijk is, kan contact worden opgenomen met de vertrouwenspersoon van de schoolvereniging. Als de vertrouwenspersoon niet kan bemiddelen heeft de klager het recht om een klacht in te dienen bij het schoolbestuur of bij de klachtencommissie.

5.8 Time out, schorsing en verwijdering

Gelukkig verkeren we in de omstandigheid dat schorsen/ of verwijderen van leerlingen een punt is dat niet of nauwelijks aan de orde komt. Toch moeten we het een ander vaststellen zodat helder is hoe gehandeld moet worden. Bij ernstige incidenten waarbij sprake is van geweldpleging, intimidatie, vandalisme, nemen we contact op met de politie van Wierden.

Naast een voortraject van straffen, belonen en gesprekken, waarbij rekening wordt gehouden met de leerlingen en hun eventuele handicaps, worden de regels van time out en schorsing toegepast. Per direct kan bij een incident de leerling voor een dagdeel in een andere ruimte worden geplaatst. Daar zal het werk moeten worden gedaan en wordt een sanctie toegepast binnen het pedagogische inzicht van een leerkracht. De ouders worden daarna op de hoogte gesteld. Bij herhaling en in overleg met de ouders, zal de leerling maximaal 2 dagen uit de groep worden geplaatst. Dit kan worden herhaald voor maximaal 2 dagen. Bij voortdurende kan het volgende traject worden uitgevoerd: de directeur van de school kan een leerling voor een periode van 2 dagen (time-out) en voor ten hoogste een week schorsen. Na een nieuw incident kan weer worden overgegaan tot schorsing. Hierover neemt de directeur dan een nieuw besluit. Verder wordt conform beleid gehandeld. Uiteindelijk kan dit resulteren tot definitieve verwijdering van de school. Dan zal de school wel altijd een vervangende school hebben gezocht.

5.9 Verzekering

Op school kunnen gemakkelijk ongelukjes gebeuren, door eigen schuld of door schuld van anderen. De gevolgen kunnen soms vrij ernstig zijn. Volgens het Nieuw Burgerlijk Wetboek zijn kinderen jonger dan 14 jaar zelf niet aansprakelijk voor een door henzelf onrechtmatig gepleegde daad. De ouders zijn hiervoor primair aansprakelijk. Dat betekent dat bij ongelukjes op school allereerst de ouders aansprakelijk gesteld kunnen en moeten worden. Hierbij kan een beroep gedaan worden op een individuele- of gezins- WA-verzekering. Op school is een collectieve WA-verzekering afgesloten, die schade dekt wanneer leerkrachten of het bevoegd gezag iets verweten kan worden. Als er bijvoorbeeld sprake is van nalatigheid.

Ook is er een ongevallenverzekering afgesloten. De dekking geldt voor alle schoolactiviteiten, alsmede gedurende een uur hiervoor of hierna, of zoveel langer als het rechtstreeks komen naar en het gaan van genoemde schoolactiviteiten vergt. Bij het vervoeren van kinderen door ouders, gebruik makende van particuliere auto's, wordt verwacht dat de bestuurders zelf een inzittenden verzekering hebben afgesloten. Door het meenemen van leerlingen verklaren de bestuurders daarin ook verantwoordelijk te handelen. De gemeente Wierden heeft voor vrijwilligers een verzekering afgesloten, wanneer er schade wordt veroorzaakt door een vrijwilliger op school.

5.10 Ouderhulp en TSO

Ouders worden soms ingeschakeld bij het onderwijs. Ouders kunnen betrokken worden bij o.a. handvaardigheid op de creatieve middag, het voorbereiden van een musical of iets dergelijks. Ze gaan mee met excursies of helpen met de schoonmaak. Ze zetten zich in als leesouder, overblijffouder, klussenvader e.d. Ook verwachten we dat ouders mee helpen met de tussenschoolse opvang als hun kinderen ook regelmatig overblijven.

5.11 Gemeentelijke bijdrage

In bepaalde gevallen (folder met voorwaarden op gemeentehuis verkrijgbaar) kunnen inwoners van de gemeente Wierden in aanmerking komen voor een bijdrage uit het declaratiefonds voor mensen met een laag inkomen. Deze bijdrage is bedoeld voor deelname aan maatschappelijke, sportieve en culturele activiteiten, mede ten behoeve van inwonende kinderen. In het algemeen kan dit slechts twee keer per jaar worden aangevraagd, namelijk in augustus over het afgelopen eerste halfjaar en in januari over het afgelopen tweede halfjaar.

Aanvragen voor een bijdrage kunnen worden gedaan bij het loket Zorg- en welzijnsvoorzieningen in het gemeentehuis. U moet een formulier invullen, dat u bij dit loket kunt krijgen (telefonisch aanvragen is ook mogelijk: 0546-580860). Het ingevulde formulier kunt u persoonlijk inleveren of naar de gemeente opsturen. Verdere inlichtingen kunt u krijgen bij het loket Zorg- en welzijnsvoorzieningen. Informatie kunt u ook vinden op de website van de gemeente: www.wierden.nl Ook kunt u bij uw gemeente informeren naar een vervoersvergoeding.

5.12 Contact gescheiden ouders

Wanneer ouders gescheiden leven of gaan scheiden kan het voor de school moeilijk zijn om te bepalen welke positie wij bij het verstrekken van informatie moeten innemen. De wet biedt hierin echter een duidelijke richtlijn. Als school zijn we verplicht beide ouders te informeren. Dus ook de ouder die niet met het ouderlijke gezag is belast, heeft recht op informatie. In eerste instantie vragen we de ouder(s)/ verzorger(s), die de zorg voor het kind dagelijks heeft, om de andere ouder te informeren over alles wat met de school te maken heeft. De verzorger(s) die de dagelijkse verzorging op zich heeft genomen wordt dan benaderd als eerste aanspreekpunt. Op verzoek zullen we beide ouders op gelijke wijze informeren.

6. Ontwikkelingen van het onderwijs

6.1. Wat leert mijn kind eigenlijk?

Overzicht lesrooster uren: 2017-2018.

In de wet op basisonderwijs wordt aangegeven dat de groepen 1 t/m 4 tenminste 3520 uren les moeten krijgen (gemiddeld 880 per jaar). Bij ons hebben de groepen 1 en 2 naast de vrijdagmiddag ook de maandagmiddag vrij. Deze groepen zitten onder het gemiddelde, maar dat wordt gecompenseerd in de groepen 3 en 4. De groepen 5 t/m 8 moeten per jaar minimaal 1000 uren maken. We nemen in de urenberekening altijd een aantal uren extra op voor vergaderingen, studiedagen e.d.

Doelstelling is: Minimaal 50 % van de gemiddelde leertijd wordt besteed aan de basisvaardigheden (rekenen, taal, lezen en schrijven) tijdens de schooljaren van de leerling. Op school is een uitwerking van het urenoverzicht van het hele schooljaar. Bij punt 6.1.12 staat een verdeling van de uren over vak- en leergebieden.

6.1.1 Activiteiten in de onderbouw

In groep 1 en 2 wordt er op een speelse manier geoefend met activiteiten die voorbereiden op groep 3. Voorbeelden daarvan zijn bijv. het zelfstandig werken, het voorbereidend schrijven, voorbereidend rekenen, allerlei taalactiviteiten en de ontwikkeling van de grove en de fijne motoriek. De activiteiten worden thematisch aangeboden, waarbij gebruik wordt gemaakt van de methode Schatkist. Ook worden andere bronnen gebruikt. Elk dagdeel dat de kinderen op school zijn, is er een moment van spel en een moment van werken met ontwikkelingsmaterialen.

De leerkracht observeert elk kind met "Kijk". Van elk kind is zo inzichtelijk wat er eventueel extra moet worden aangeboden om doelen te halen. Bij het maken van de opdrachten komen steeds verschillende technieken aan de orde, zoals tekenen/verven, kleien, knippen en plakken, werken

met puzzels en werkbladen. Verder komen ook taalactiviteiten aan de orde, zoals het leren van een opzegversje, het luisteren naar verhalen, rijmen, zelf een verhaal vertellen of een verhaal afmaken. Met als doelstelling bevordering van de taalontwikkeling, nemen we deel aan het spel- en boekenplan, dat door de gemeente Wierden wordt aangeboden. Voor de taalontwikkeling hebben we de vernieuwde Schatkist. Bij de muziekles leren we bijna elke week een nieuw lied. We oefenen maat en ritme en het bespelen van instrumentjes. Naast de gewone liedjes leren we Bijbelse liedjes, vaak passend bij de verhalen uit de godsdienstmethode.

6.1.2 Godsdienstige vorming

We werken van groep 1 t/m groep 8 met de godsdienstmethode "Levend Water". Per week vertellen we drie keer een verhaal uit de Bijbel. Eén les gebruiken we om de vertelde verhalen te verwerken.

6.1.3 Lezen

Na voorbereidende oefeningen in groep 1 en 2 wordt in groep 3 officieel gestart met leren lezen. We gebruiken de methode "Veilig leren lezen". Dit is een kindgerichte methode. Geschreven taal wordt gekoppeld aan gesproken taal en aan beeldtaal. Om het lezen te bevorderen laten we kinderen in groep 3 duo-lezen met een oudere leerling.

Vanaf groep 5 leggen we steeds meer de nadruk op begrijpend lezen (begrijpen wat je leest) en studierend lezen (onderscheiden van hoofd- en bijzaken). Driemaal per jaar toetsen we in de groepen 3 t/m 8 de vorderingen op het terrein van lezen.

Voor voortgezet technisch lezen gebruiken we de methode "Estafette". Deze methode wordt gebruikt vanaf groep 4 voor het inslijpen van lezen. In kleine groepjes oefenen de leerlingen op hun eigen niveau om hun leesprestaties te verbeteren. We proberen ook de kinderen liefde voor boeken bij te brengen. We lezen voor en we gaan 1 keer per 2 weken met de groepen 3 t/m 8 naar de bibliotheek te Enter. We doen dat aansluitend aan de gymles. Elk kind mag dan 1 boek uitzoeken. Gedurende de tussenvolgende weken kan er in de klas geruild worden. Voor de groepen 1 en 2 worden er boeken gehaald uit de bibliotheek. Ook in de klas besteden we veel aandacht aan lezen. Lezen staat ook vermeld als onderdeel van de weektaak.

6.1.4 Schrijven

Voorbereidend schrijven doen we met de methode Pennenstreken. Het leren schrijven in groep 3 t/m 8 doen we ook met de methode Pennenstreken. In groep 3 schrijven we met potlood, vanaf groep 5 mag het eventueel met een door de school beschikbaar gestelde rollerpen.

6.1.5 Rekenen en wiskunde

Onze school gebruikt de vernieuwde methode "Pluspunt". Dit is een realistische methode, d.w.z. de methode gaat uit van het dagelijkse leven en biedt niet louter rijtjes sommen aan. Veelal worden de opgaven geplaatst in een praktische situatie. Ook zitten er veel

wiskundige elementen in. Deze manier van rekenen is een goede voorbereiding op het wiskundeonderwijs in de brugklas. Elk blok bevat lesstof, oefenstof en een toets. Ook wordt op de computer de rekenstof uit deze methode aangeboden. Na de toets kan herhaling- of verrijksstof volgen. In groep 4 worden voor het aanleren van de tafels de tafelboeken van Stenvert gebruikt. In alle groepen zijn allerlei rekenspelletjes voorhanden als ook oefenvormen op de computer.

6.1.6 Nederlandse taal en spelling

We werken met de vernieuwde versie van de methode "Taal op Maat". Taal omvat veel. Daarom leren de kinderen naast spelling ook verhalen en gedichten schrijven. Mondeling en schriftelijk taalgebruik zijn beide erg belangrijk. Vandaar dat we veel uren per week besteden aan taalonderwijs. Ook worden taal en woordenschat opdrachten aangeboden via een ict programma.

6.1.7 Thematisch werken met wereldoriëntatie.

Op veel momenten spreken we over de wereld om ons heen en brengen we de kinderen kennis bij over het verleden en het heden. Dit gebeurt in aparte lessen aan de hand van methoden, maar soms ook door middel van klassengesprekken, praatplaten, spreekbeurten of schooltelevisie. Deze aanpak legt verbanden tussen de onderwerpen welke thematisch worden aangeboden.

De methode Da Vinci combineert de vakgebieden biologie, techniek, geschiedenis en aardrijkskunde en biedt deze onderwerpen thematisch aan. In een driejaarlijkse cyclus worden allerlei thema's integraal aangeboden.

Daarbij integreren we de 21st Century Skills in de werkwijze binnen deze methodiek.

Voor verkeer gebruiken we de informatiebladen van Veilig Verkeer Nederland. Ook gebruiken we daarvan de proefexamens verkeer om te oefenen voor het verkeersexamen. Om het jaar nemen we deel aan het verkeersexamen met de groepen 7 en 8. Het schriftelijke gedeelte gebeurt in de klas. Voor het praktische deel moet er gefietst worden in Enter.

6.1.8 Lichamelijke oefening

In groep 1 en 2 staat bewegingsonderwijs dagelijks op het rooster. Met groep 1 t/m 8 gaan we op donderdagmiddag met de bus naar de sporthal in Enter. In de zomer kunnen we ook sporten op het sportveld bij de school.

6.1.9 Creatieve vakken

Voor tekenen en handvaardigheid sluiten we veelal aan bij de thema's van Da Vinci. Hiernaast werken we uit meerdere bronnenboeken, zoals bijv. tekenvaardig, handvaardig. Ook halen we veel lessen vanaf het internet, waarbij wel zorgen voor een doorgaande lijn. In groep 1 en 2 is de creatieve vorming geïntegreerd in

het totale aanbod van activiteiten. In de groepen 3 en 4 wordt op verschillende momenten van de week aandacht besteed aan deze vakken. De groepen 5 t/m 8 hebben naast een uur tekenen in de week op vrijdagmiddag een creatief middagdeel.

pauze	1.15	1.15	1.15	1.15	1.15	1.15	1.15	1.15
totaal	21.45	21.45	23.45	23.45	25.45	25.45	25.45	25.45
Basisv.	10	10.45	14.15	13.45	13.45	13.15	12.15	12.15
	47%	49%	60%	58%	53%	51%	47%	47%

Verder gebruiken we de methode “Vier muziek met!” voor het muziekonderwijs. Deze methode zet het lied in het centrum van de muziekles, laat kinderen plezier beleven aan muziek en bevordert de muzikale ontwikkeling. De liederen uit de methode geven de kinderen een goed inzicht in muziek: ritmes, stijlen, maten, instrumenten, notenwaarden, muziekvormen en klankkleuren.

6.1.10 Engels

Ook Engels is een verplicht vak op de basisschool. Het wordt gegeven in de groepen 7 en 8. We gebruiken daarbij de methode “Real English”. Dit is een communicatieve methode waarbij de spreekvaardigheid centraal staat.

6.1.11 Sociaal Emotionele ontwikkeling

Binnen de groepen besteden minimaal een keer per week aandacht aan de sociaal emotionele ontwikkeling van de kinderen. Daarvoor gebruiken we de methode “SOEMO”. Daarbij komen allerlei thema's aan bod waarbij de kinderen handvaten krijgen aangereikt voor een sociaal acceptabel gedrag. Binnen de klas worden regelmatig de pestregels aan de orde gesteld.

Twee keer per jaar worden de kinderen bevraagd over hun welbevinden waarbij eventueel actie wordt ondernomen ter voorkoming van sociaal niet wenselijk gedrag. We gebruiken hiervoor SCOL en eigen gemaakte vragenlijsten met betrekking tot pesten. Eventueel worden kinderen een sociaal vaardigheidstraining aangeboden.

6.1.12 Huiswerk

Binnen de school hebben we vaste afspraken gemaakt over huiswerk. Vanaf groep 4 oefenen de leerlingen tafels en spelling. In groep 5 gaan we daar mee door. Vanaf groep 6 hebben de leerlingen naast hun huiswerk voor spelling, ook topografie. In groep 7 en 8 komt daar Engels bij. Zo worden kinderen voorbereid voor het omgaan met huiswerk in het voortgezet onderwijs.

6.2 onderwijstijd

	1	2	3	4	5	6	7	8
gd	2.15	2.15	2.15	2.15	2.15	2.15	2.15	2.15
T/L	6.45	7.30	10	9.30	9.30	9	8.15	8.15
Rek.	3.30	3.30	4.15	4.15	4.15	4.15	4.15	4.15
Eng.							0.45	0.45
W,Or,			1	1.15	2.30	3	3.15	3.15
Soc. Redz.	0.30	0.30	0.30	0.30	1.15	1.15	1.15	1.15
L.Opv.	3.45	3.45	2	2	2	2	2	2
Expr.	3.45	3	2.30	2.45	2.45	2.45	2.45	2.45

6.3 De resultaten van het onderwijs en analyses

Dit jaar is de IEP-toets afgenomen. De score van groep 8 lag onder het landelijk gemiddelde, maar sloot wel aan bij de verwachte score van de individuele leerling. In groep 7 nemen we de drempeltoets af om te zien welke capaciteiten een leerling heeft. We hebben geanalyseerd dat elke leerling (op 1 na) naar vermogen of boven vermogen hebben gepresteerd op de eindtoets, gezien naar hun capaciteiten of uitstroomprofiel.

Ook de doorstroming naar het voortgezet onderwijs is niet bepalend voor de kwaliteit van het gegeven onderwijs. Het ene jaar b.v. gaan er van de 4 schoolverlaters 3 naar het VWO, het andere jaar gaan de meeste leerlingen naar het VMBO. En soms kiest een leerling (of de ouders) met advies VWO of HAVO toch bewust voor een vorm van VMBO. Het kan voor een basisschool een grote prestatie zijn, wanneer een zorgleerling wordt “afgeleverd” aan het reguliere VMBO, terwijl een andere leerling totaal probleemloos de school doorloopt en vervolgens naar het VWO gaat.

- Schooljaar 2014-2015: 1 leerling HAVO, 2 leerlingen VMBO.
- Schooljaar 2015-2016: 3 leerlingen VMBO en 3 leerlingen HAVO.
- Schooljaar 2016 -2017: 1 leerling praktijkonderwijs, 1 leerling VMBO-basis, 2 leerlingen TL, 1 leerling VMBO kader, 1 leerling HAVO/VWO, 1 leerling VMBO/HAVO

6.4 ICT

We gebruiken in de klassen een digitaal schoolbord. Dit ter ondersteuning van het onderwijs in de klas. We bezitten een modern computernetwerk met meerdere computers en een aantal I-pads. In de middenruimte staan ook een aantal computers waar de leerlingen op kunnen werken. Onze school neemt deel aan het “De klas.nu” systeem van de firma Heutink. D.w.z. het technische beheer en het installeren van grote programma's wordt verzorgd door Heutink ICT. Het beheer van het netwerk is in handen van onze eigen ICT-er. Deze neemt ook deel aan het overleg met de andere ICT-ers van onze schoolvereniging.

Enkele digitale programma's die we gebruiken zijn “rekentuin” en ‘taalzee’. Bij begrip lezen, spelling en rekenen is tevens digitale software.

Daarnaast leren de leerlingen op een eenvoudige manier een tekstverwerkingsprogramma gebruiken zoals Power

Point. Verslagen en werkstukken worden regelmatig op de computer gemaakt.

6.5 Actief burgerschap en sociale integratie

6.5.1 Visie

Een visie op burgerschap willen we inkleuren vanuit de Protestants Christelijke identiteit van de school. Daarin liggen voor ons de wortels van goed burgerschap en sociale integratie.

Vanuit de Bijbel komt allereerst het gebod van de liefde naar voren als richtsnoer voor dagelijks handelen zowel binnen als buiten de school. Liefde voor God, liefde voor je naaste en ook liefde voor jezelf. Een begrip dat hierbij sterk naar voren komt is dienstbaarheid, verantwoordelijkheid nemen voor je omgeving, respectvol omgaan met je naaste en de bereidheid hebben om je in te leven in die ander.

Naast dienstbaarheid komt ook het begrip rentmeesterschap vanuit de protestantschristelijke identiteit duidelijk naar voren. Zorg voor schepping en milieu als goddelijke opdracht. In dit alles speelt de leerkracht een cruciale rol. Hij dient voor leerlingen een duidelijk voorbeeld te zijn. Dagelijks doen zich diverse situaties voor waarin hij of zij invulling kan geven aan bewustwording van burgerschap en aan invulling daarvan in praktische zin.

6.5.2 Doelen

Doelen ten aanzien van een positief zelfbeeld. De leerlingen leren met hun mogelijkheden en grenzen om te gaan:

- Ze hebben zelfvertrouwen;
- Ze kunnen gedragsimpulsen beheersen;
- Ze kunnen en durven voor zichzelf en anderen op te komen.

Doelen ten aanzien van sociaal gedrag. De leerlingen leveren een positieve bijdrage in de groep:

- Ze gaan respectvol met anderen om;
- Ze handelen naar algemeen geaccepteerde normen en waarden;
- Ze respecteren verschillen in levensbeschouwing en cultuur;
- Ze durven in de groep voor hun eigen standpunt uit te komen;
- Ze houden rekening met gevoelens en wensen van anderen;
- Ze durven in de groep steun te geven aan iemand met een afwijkend standpunt.
- Ze nemen verantwoordelijkheid voor te verrichten taken.

6.5.3 Een kapstok waaraan schoolgebonden activiteiten gekoppeld kunnen worden

Als school worden allerlei activiteiten ontwikkeld die een relatie hebben met actief burgerschap en sociale integratie. Om een beeld daarbij te krijgen gaan we uit

van een zestal aandachtsvelden.

1. Identiteit aan de hand van levensbeschouwing

Smalle identiteit: gebed, liederen, verhalen, vieringen-

Waarden en normen: eerbied, verwachting, betrokkenheid, verantwoordelijkheid.

Omgang met elkaar: talenten, begrip voor culturele opvattingen.

2. De school als samenleving

Kunnen alle leerlingen zijn wie ze zijn en tellen ze mee in de school.

Aandacht voor gezamenlijke beleving en betrokkenheid.

Goede schoolregels.

Actieve inbreng leerlingen.

Dragen van medeverantwoordelijkheid.

3. De school als pedagogisch normatief instituut

Afspraken maken over ongewenste opvattingen en uitingen.

Aanspreken op, discussie over standpunten,

leerlingenraad. Openheid in de school.

4. De school middenin de samenleving

Wederzijdse betekenis voor buurt en omgeving.

Contacten met lokale kerken.

Contacten met sportclubs, jeugdzorg, culturele organisaties.

Lespakketten van organisaties, musea.

Maatschappelijke activiteiten en vrijwilligerswerk.

5. Kennis en discussie over politieke en

maatschappelijke praktijken en de visie van de leerling daarop

- Discussie en actuele gebeurtenissen.
- Oorlogsmonument adopteren en de 4e mei.
- De geschiedenis canon.
- Schaduwverkiezingen.

6. Europees en wereldburgerschap

Zendingsprojecten en goede doelen.

Als team kiezen we een passend doel voor het zendingsgeld. Hierbij proberen we een gastles te organiseren.

6.5.4 Gezamenlijke uitgangspunten

Alle scholen van onze verenigingen hebben een aantal gezamenlijke uitgangspunten geformuleerd die we van belang vinden voor het gebied burgerschap en sociale integratie:

1. Elke school beschikt over een methode sociaal emotionele ontwikkeling waaraan een leerling volgsysteem is gekoppeld zodat de ontwikkeling van leerlingen gevolgd kan worden.

2. In ouderavonden/informatieavonden die op school georganiseerd worden, kunnen ook onderwerpen aan de orde komen uit het spectrum van burgerschap en sociale integratie.

3. Elke school beschikt over duidelijke gedragsregels

die regelmatig worden gecommuniceerd en geëvalueerd met zowel ouders als leerlingen.

4. Als er in ons land verkiezingen worden gehouden, besteedt de school actief aandacht aan dit aspect van democratisch handelen.
5. Binnen het vak wereldoriëntatie komen de multiculturele samenleving en de verschillende geestelijke stromingen aan de orde.
6. Sociale redzaamheid: gedrag in het verkeer en omgang met informatie en communicatiemiddelen. Elke school heeft een cyberreglement met duidelijke afspraken en omgangsregels m.b.t. gebruik internet, chatten, email, sms etc. Zie ook het internetprotocol wat in de school is opgesteld. Leerkrachten hanteren onderling en naar ouders toe correcte en beleefde omgangsvormen. Zij vervullen daarin een voorbeeldfunctie voor de kinderen. Op schoolniveau worden hierover afspraken gemaakt.
7. Natuuronderwijs: verantwoorde omgang met het milieu en beheer van de schepping. Dit krijgt vorm binnen de thematische aanpak van Da Vinci.
8. Algemeen: binnen het onderwijs doen zich talloze situaties voor waarbij de leerkracht met leerlingen in gesprek kan gaan over burgerschapsthema's. Daarbij valt te denken aan: TV weekjournaal, Sam-Sam, de actualiteit (krant en media), Koningsdag, opening van de Staten Generaal etc. We vinden het van groot belang dat leerkrachten een speciale antenne hebben of ontwikkelen om aan deze spontane gelegenheden aandacht te schenken. Leerkrachten en directie stimuleren elkaar om van dergelijke gelegenheden gebruik te maken en betekenisvol onderwijs aan te bieden.
9. Ook bezoekt de school twee keer per jaar een speciale kerkdienst ter gelegenheid van Biddag en Dankdag. Ook op school wordt aandacht aan deze dag besteed.

6.5.5 Good practises

Een aantal voorbeelden van good practises zijn opgesteld.

- Adoptie van oorlogsmonument.
- Verbetering verkeersveiligheid in de omgeving van de school.
- Inspraak en leerlingenraad.
- Kinderen en ouderen leren elkaar leefwereld kennen.
- Inspraak van de leerlingen bij het opstellen van regels.
- Verantwoordelijkheid en samenwerking bevorderen.
- Tutor leren en samenwerkend leren.

6.5.6 Toetsing

In het jaarverslag van de school zal aangegeven worden welke specifieke activiteiten de school ondernomen heeft.

6.6 Schoolontwikkeling

De koers die de school wil varen staat in het schoolplan. Het schoolplan wordt geschreven voor vier jaar. Elk jaar maakt de school een jaarplan. Dit

jaarplan is geënt op het schoolplan. Hierin worden de plannen voor het komend cursusjaar beschreven. Hieronder vindt u puntsgewijs, een terugblik op het vorige cursusjaar en tevens beschrijving van de schoolontwikkelingen voor het komende schooljaar.

6.6.1 Evaluatie cursusjaar 2016-2017

Gedurende dit schooljaar hebben we ons o.a. gericht op de volgende zaken:

- thematisch onderwijs
- rekenonderwijs
- oriëntatie methode sociaal emotionele vorming

6.6.2. Jaarplan cursusjaar 2017-2018

Belangrijk binnen de school vinden we de noodzaak om de kwaliteit binnen de school te verbeteren. Daarbij worden een aantal aandachtspunten genoemd. Deze worden in de cyclus van "Plan - Do - Check - Act" dit jaar uitgevoerd.

Gedurende dit jaar hopen we ons o.a. te richten op de volgende zaken:

- verdere uitdieping thematisch onderwijs
- reflectie op ons rekenonderwijs
- verdere oriëntatie op nieuwe methode sociale emotionele vorming
- verdieping van onze visie
- oriëntatie op gepersonaliseerd leren

6.6.3 Scholing cursusjaar 2017-2018 van het team:

Ook het komende jaar zijn er scholingsmomenten waarbij medewerkers worden bijgeschoold.

1. De hierboven (bij 6.6.2) genoemde onderwerpen worden teambreed geschoold tijdens studiemomenten
2. De bedrijfshulpverleners volgen de jaarlijkse nascholing.
3. De contactpersoon van onze school woont een aantal bijeenkomsten bij van de vertrouwensgroep (VCO Twenterand en Ver. Scholen m/d Bijbel Wierden-Enter), waarin preventief beleid is ontwikkeld ten aanzien van seksuele intimidatie, sociale veiligheid, omgaan met agressie en geweld en seksuele diversiteit.
4. De Interne Begeleider woont de netwerkbijeenkomsten vanuit SWV en IB'ers van onze vereniging bij.
5. De ICT'er maakt deel uit van de ICT-werkgroep (ver. SmdB) welke een aantal keren bij elkaar komen.
6. De Interne cultuurcoördinator maakt deel uit van de werkgroep cultuur en komt 3 x per jaar bij elkaar.
7. De directeur woont de directiebijeenkomsten bij, volgt de studiedagen die in de vereniging worden gegeven en is bezig met individuele scholing.
8. Leerkrachten volgen individuele scholingen op gebied van coaching, onderwijsvernieuwingen en verdieping.

6.6.4. Scope en opleidingsschool.

22 scholenclusters werken samen met de Educatieve Academie van Viaa (Zwolle) aan de professionalisering van beginnende leerkrachten, het opleiden van stagiaires en het doen van onderzoek. De clusters werken samen onder de naam Scope. De Akkerwal is een gecertificeerde opleidingsschool. Dit houdt in dat leerkrachten als werkplekcoaches stagiaires kunnen begeleiden en in staat zijn om mee te werken aan onderzoeken.

7. Vakantierooster en verlofregeling

7.1 Vakantierooster:

Herfstvakantie	23 oktober t/m 27 oktober 2017
St. Maarten	6 november
Kerstvakantie	25 december 2017 t/m 5 januari 2018
Voorjaarsvakantie	26 februari t/m 2 maart
Goede Vrijdag	30 maart
Tweede Paasdag	2 april
Koningsdag	27 april
Meivakantie	30 april t/m 11 mei
Tweede Pinksterd.	21 juni
Zomervakantie	23 juli t/m 31 aug.

Maandag 3 sept. 2018 is de eerste schooldag van het nieuwe schooljaar 2018-2019. Verder hebben we een aantal uren gereserveerd voor onderwijskundige doeleinden. Vrije dagen voor scholing of studie worden weergegeven in de nieuwsbrief.

7.2 Schoolverzuim

Voor de ontwikkeling van de kinderen is het van groot belang dat zij het onderwijs op school volgen. Onnodig schoolverzuim is dan ook zeer ongewenst. Als school zorgen we bij ziekte of afwezigheid van personeel altijd voor vervanging. Ook van u als ouders verwachten we alle medewerking bij het voorkomen van onnodig schoolverzuim. Natuurlijk wordt er vrijgegeven voor bruiloften, jubilea enz. Dan kunt u op school een formulier verkrijgen waarmee u uw verzoek schriftelijk kunt aanvragen. Er wordt geen verlof gegeven voor vakanties buiten de vakantiedagen om. Het kan echter gebeuren, dat u buiten de schoolvakanties om verlof moet vragen voor uw kind(eren), vanwege de specifieke aard van uw beroep of vanwege bijzondere omstandigheden. Een verzoek hiertoe moet minimaal 2 maanden van tevoren, schriftelijk, bij de schoolleiding worden ingediend. Formulieren hiervoor zijn op school verkrijgbaar. Geen verlof wordt gegeven voor een wintersportvakantie, een lang weekend enz. Elk geval van ongeoorloofd schoolverzuim moet worden gemeld bij de leerplichtambtenaar en kan tot vervolging leiden.

7.3 Ziektemelding

Wilt u ziekte op de eerste dag telefonisch melden? Graag voor schooltijd. Een briefje meegeven aan broer of zus kan natuurlijk ook.

7.4 Ziekte leerkracht

Bij ziekte van een leerkracht proberen we zoveel mogelijk een invaller te krijgen of we lossen het intern op. Het naar huis sturen van een groep kinderen proberen we te voorkomen.

8. Overige informatie

8.1 Schoolfotograaf

Jaarlijks proberen we een gelegenheid te scheppen om foto's te (laten) maken. Eventueel met broertjes en zusjes.

8.2 Oud papier

De container staat permanent op de parkeerplaats bij de school. De opbrengst is voor de school. Daarmee kunnen o.a. de kosten van het schoolkamp voor een deel mee worden betaald.

8.3 Cartridges

Op school verzamelen we lege cartridges voor de recycling, u kunt deze inleveren op school. De opbrengst is voor de schoolactiviteiten.

8.4 Bibliotheek

Een keer per 2 weken gaan de kinderen van de groepen 3 t/m 8 naar de bibliotheek te Enter. Elk kind mag dan een boek meenemen. De leerkrachten scannen de boeken op geschiktheid. Als ouder kunt u de leerkracht vertrouwen dat deze dit weloverwogen doet. De leerkracht bepaalt wat er mee gaat naar school. In de klas kan later onderling geruild worden. Ook tijdens de Kinderboekenweek gaat de bovenbouwgroep naar de bibliotheek te Enter. Ze kunnen dan kennismaken met een schrijver of schrijfster van kinderboeken.

Tot slot: Over geschiktheid van boeken en lesinhouden kunt u van mening verschillen met de school. We zijn bereid om argumenten te delen, maar hopen dat wij uw vertrouwen in deze genieten. We kunnen voor individuele kinderen geen uitzondering maken.

8.5 Typen

De leerlingen uit de groepen 7 en 8 kunnen zich opgeven voor typeles. Een goede en voordelige mogelijkheid is het volgen van typeles op de Morgensterschool te Wierden. De kinderen uit de hoogste groepen krijgen informatie hierover.

8.6 Zendingsgeld

Elke maandagmorgen wordt het zendingsgeld geïnd. Als school bepalen we zelf het doel. Via de nieuwsbrief wordt u hiervan op de hoogte gehouden.

8.7 Bid- en dankdag

Biddag en dankdag vieren we samen met de basisscholen "De Roerganger" en "De Wegwijzer" uit Enter. We gaan in schoolverband naar de gebouwen van de PKN kerken te Enter. De dienst wordt voorbereid door afgevaardigden van de scholen en door de dienstdoende predikant. De diensten zijn

gericht op kinderen en ze nemen actief deel aan het gebeuren. Leerlingen verzorgen b.v. de schriftlezingen, de gebeden en helpen mee met de collecte. Op school worden de diensten voorbereid. De liederen worden aangeleerd en soms wordt er een werkstuk gemaakt.

8.8 Sponsoring

Belangrijke uitgangspunten bij sponsoring zijn:

- Sponsoring moet verenigbaar zijn met de doelstelling van de school.
- Sponsoring mag de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van het onderwijs niet in gevaar brengen.
- Sponsoring mag niet de onderwijsinhoud en/of de continuïteit van het onderwijs beïnvloeden. Het primaire onderwijsproces mag niet afhankelijk zijn van sponsormiddelen.

De medezeggenschapsraad dient instemming te verlenen aan eventueel toekomstige ontwikkelingen met betrekking tot sponsoring. De school sluit zich in ieder geval aan bij het "Convenant scholen voor PO en VO en sponsoring".

8.9 Sportdag

De sportdag houden we in de week voor koningsdag en combineren we de Koningsspelen. De onderbouw doet spelletjes op school. De bovenbouw gaat naar Wierden om daar op de sportvelden actief bezig te zijn.

8.10 Culturele activiteiten.

We besteden op school aandacht aan verschillende feesten. Feesten die gebonden zijn aan de identiteit van de school, als ook algemene Nederlandse feesten zoals het Sinterklaasfeest, schoolfeest, excursies, culturele voorstellingen, schoolreisjes, koningsdag en verjaardagen. Bij aanmelding van het kind en bij aanvang schooljaar zijn deze dingen bekend en we verwachten dat elk kind daaraan deelneemt. Sinterklaas en zwarte piet komen ook onze school bezoeken. Ze besteden de meeste tijd aan de groepen 1 t/m 5. Deze groepen krijgen ook een cadeautje. De groepen 6, 7 en 8 trekken lootjes en geven dus elkaar cadeautjes. Surprises en gedichten worden zeer op prijs gesteld.

8.11 Kranslegging 4 mei

Groep 7,8 van onze school heeft samen met dezelfde groepen van de Roerganger en de Wegwijzer, het monument geadopteerd vooraan de Rijssenseweg te Enter. Op 4 mei leggen leerlingen een bloemstuk bij het monument. Dit gebeurt 's avonds onder leiding van de Oranjevereniging.

8.12 Verkeersveiligheid

De verkeersouder is aanspreekpunt voor alle zaken die de verkeersveiligheid bij school en onderweg betreffen. Ook kan een verkeersouder voorstellen en ideeën aandragen om de verkeersopvoeding op school te stimuleren.

8.13 Leerlingenvervoer

De leerlingen worden naar de gymnastiek gebracht door een bus van een erkend vervoerbedrijf, waarbij de regels conform leerlingenvervoer worden gehanteerd. Bij excursies, schoolreizen, kamp e.d. gaan we gezamenlijk op de fiets of met de auto. Dit vindt onder begeleiding plaats van de leerkracht(en) en /of ouders. Ook vragen we ouders om mee te rijden met hun eigen auto.

Vervoer van kinderen

De basisregel is dat kinderen kleiner dan 1,35 m in een goedgekeurd en passend kinderbeveiligingssysteem moet zitten. Goedgekeurd zijn zitjes met labels ECE Ren R44/04. Passend betekent dat het kinderbeveiligingssysteem moet aangepast zijn aan de lengte en gewicht van het kind. De voorschriften voor het gebruik van autogordels en kinderbeveiligingsystemen worden hierna weergegeven. Kinderen vanaf 1,35 m en volwassenen moeten gebruik maken van de veiligheidsgordel.

Uitzondering 1

Kinderen van 3 jaar en ouder mogen een autogordel gebruiken in plaats van een kinderbeveiligingssysteem als er op de desbetreffende zitbank al twee kinderzitjes zijn aangebracht en in gebruik zijn, en er geen plaats meer is voor een derde zitje. Dit kind mag niet op de voorbank worden vervoerd.

Uitzondering 2

Kinderen vanaf 3 jaar mogen de autogordel gebruiken bij vervoer door een ander persoon dan de eigen (pleeg)ouder in incidentele gevallen, waarin redelijkerwijze niet verwacht kan worden dat de bestuurder een kinderbeveiligingssysteem bij zich heeft. Het kind wordt dan vervoerd op de achterbank. Het dient hierbij om vervoer over beperkte afstand te gaan, zoals excursies, vervoer naar sportdag e.d.

Tot slot

Bij het vervoer met particuliere auto's waarbij ouders meerijden, wordt verwacht dat de bestuurders zelf een inzittendenverzekering hebben afgesloten. Door het meenemen van leerlingen verklaren de bestuurders daarin ook verantwoordelijk te handelen.

8.14 Veiligheidsbeleid, ontruimingsoefening en eventuele calamiteiten

Binnen de vereniging is een veiligheidsplan opgesteld waarbij deze procedures zijn afgesproken binnen de school.

Binnen de vereniging "Scholen met de Bijbel te Wierden en Enter" is de zorg voor veiligheid als volgt vormgegeven:

- a. De veiligheidscoördinator van de school is de directeur. Hij is de spin in het web met betrekking tot de fysieke- en sociale veiligheid. Hij ziet erop toe dat gegevens worden verzameld, geregistreerd, geanalyseerd en verwerkt. Vanuit die analyse worden onder leiding van de veiligheidscoördinator plannen gemaakt. De veiligheidscoördinator zorgt

er uiteindelijk ook voor dat plannen worden geëvalueerd en bijgesteld. Jaarlijks stelt hij een Arbo-verslag op, dat onderdeel uitmaakt van het jaarverslag.

- b. Arbocoördinatie m.b.t. de fysieke aspecten ligt bij een daarvoor aangestelde medewerker. Deze werkt voor alle betreffende scholen van Wierden en Enter. Hij is degene die zorg draagt voor het (laten) verzorgen van de R I & E, keuring van de speeltoestellen, verkrijgen van gebruikersvergunningen e.d. Regelmatig voert hij een controle uit op de scholen.
- c. Binnen iedere school zijn preventiemedewerkers aangesteld. Zij dragen zorg voor een praktische uitwerking van de R I & E in een plan van aanpak. Zij voeren overleg met de arbodienst, onderhouden contact met de contactpersoon van hun school. Ook hebben zij regelmatig overleg met de BHV'ers. Zij richten zich in alles vooral op welzijn en gezondheid. De preventiemedewerker op onze school is de directeur.
- d. Binnen iedere locatie zijn minimaal twee BHV 'ers aanwezig. Dit zijn speciaal opgeleide medewerkers welke toezien op de fysieke veiligheid op school. De BHV 'ers dragen zorg voor een goede ontruiming van het gebouw in geval van calamiteiten. Ook zorgen zij voor het geven van eerste hulp.
- e. Per school is een leerkracht als contactpersoon benoemd. De contactpersonen komen een drietal keren per jaar onder leiding van de vertrouwenspersoon bijeen. De vertrouwenspersoon is een extern onafhankelijke deskundige.
- f. Enkele keren per jaar wordt er een ontruimingsoefening gehouden. In kader van het veiligheidsplan oefenen we dit regelmatig. Natuurlijk kan het voorkomen dat er werkelijk een ontruiming moet plaats vinden en er een calamiteit plaats vindt. Dan proberen we u telefonisch op de hoogte te stellen en worden de kinderen door ons opgevangen tot u in de gelegenheid bent om uw kind dan op te halen (indien nodig). Ook kunt u het 06 nummer bellen van de directeur dat vermeldt staat in de schoolgids. Binnen de vereniging is een veiligheidsplan opgesteld waarbij deze procedures zijn afgesproken binnen de school.

9. Namen, adressen en telefoonnummers

De school

Christelijke basisschool "de Akkerwal "te Rectum-Ypelo.
Ypeloschoolweg 2a, 7468 RE Enter.
Tel. 0547 – 383661

E-mailadres en website van de school

E-mail: info@deakkerwal.nl

Website: www.deakkerwal.nl

Facebook : <http://facebook.com/akkerwal>

Directeur van de school

Dick Nijzink 0546-566256 (privé)
Noodnummer: 06 41274512
Aanwezig op dinsdag en vrijdag.
Aanspreekpunt bij afwezigheid directeur:
Marieke Schuurman 0547 383661 (school)

Bovenschools directeur

W. van Ginkel tel. 0546-579466
Postbus 40, 7640 AA Wierden

Vereniging Scholen met de Bijbel Wierden - Enter

www.smdb-wierden-enter.nl
p/a Postbus 40, 7640 AA Wierden

Akkerhus

Kulturhus "Akkerhus", Ypeloschoolweg 2 b, Enter.
Tel. 06 122 88 570 (beheerder Dini Nijhuis)
Sleuteldrager van het Akkerhus
V. Boertjes, Ypeloschoolweg 2 c, 7468 RE Enter.
Tel. 0547 381295

Samenwerkingsverband Twente Noord

Postbus 15,7670 AA Vriezenveen, tel. 0546 7457 90

Speciale School voor Basisonderwijs

De Elimschool, Molenstraat 3, Rijssen

Tussenschoolse Opvang

Coördinator: Petra Hofman,
deakkerwalts@gmail.com

Buitenschoolse opvang en dagopvang

www.dekindertuin.nl, alle vormen van opvang bij
Kindcentrum " De Wegwijzer". Tel. 0547 381685.

Inspectie primair onderwijs

Postbus 10048, 8000 GA Zwolle tel. 088 669 90 60
info@owinsp.nl www.onderwijsinspectie.nl

Contact- en vertrouwenspersoon

Contactpersoon (op school): José van Putten
Tel. 0547-383661 (school)
Vertrouwenspersoon (van de vereniging)
Dhr. J. de Jong tel. 06 3314 1371
E-mail: jdejong@centraalnederland.nl

Klachtencommissie

Onze school is aangesloten bij de klachtencommissie van de Besturenraad. Het adres is:
Landelijke Klachtencommissie Primair Onderwijs
Postbus 907, 2270 AX Voorburg
Tel: 070 – 3481180
<http://www.geschillencommissiesbijzonderonderwijs.nl>

GGD regio Twente

Postbus 140, 7500 BK Enschede
Tel. 0900 0 333 8889
www.ggdtwente.nl

Informatielijn onderwijs

Tel. 0800 8051 (gratis)

Website: www.50tien.nl

Advies en steunpunt Huiselijk geweld

Tel. 0900 1 26 26 26

www.shg-twente.nl

Veilig thuis Twente.(Vroeger AMK)

0900 123 1230.

Website: <http://www.amk-nederland.nl>

Meldpunt vertrouwensinspecteurs

Klachtmeldingen over seksuele intimidatie, seksueel misbruik, ernstig psychisch of fysiek geweld.

Tel. 0900 111 3111 (lokaal tarief)

Stichting Geschillen Commissie Bijzonder Onderwijs.

Postbus 82324, 2508 EH Den Haag.

070 386 16 97

Info@gcbo.nl

Oudervereniging Balans

Landelijke vereniging voor ontwikkelings-, gedrags-, en leerproblemen

Postbus 93, 3720 Bilthoven tel. 030 255 5050

Website: www.balansdigitaal.nl

Politie Wierden jeugdagent

Tel. 0900 8844

Leerplichtambtenaar

Marianne de Roo,

Gemeente Wierden,

afd. Maatschappelijke Ontwikkeling

Plantsoenlaan 1, 7642 EC Wierden

Postbus 43, 7640 AA Wierden

tel.: 0546-580906